

Measuring the Architectural Design Components of a Cultural–Artistic Hangout based on the Interaction of Female Artists and Citizens (Study Area: Women and Family Park in Dezful City)

Maryam Harbiyan *
Kourosh Momeni **
Maede Moghadam ***

According to Maslow's hierarchy of needs, social connections are one of the basic human needs, and if they are reduced, the health of society will be affected. One way to meet this human need is through communal spaces such as urban hangouts. Urban hangouts are important not only from an economic perspective but also from a cultural and social perspective. Today, there is a great need for such urban spaces and architectural structures that can meet the needs of today's people and become a lasting space that creates a sense of belonging and peace. On the other hand, for the activities of artists, especially in the field of handicrafts, the existence of a collective space for communication between artists and citizens is essential. In order to investigate the architectural components that affect the increase in social interactions, a study was conducted in the women's and family park in Dezful city. For this purpose, using descriptive–analytical and survey methods and distributing 278 targeted questionnaires, the attitudes of female artists and citizens of Dezful city about the architectural components of an effective cultural and artistic hangout to increase social interactions were collected. In this regard, the validity of the questionnaire designed by experts and university professors was confirmed and the reliability of the questionnaire was obtained with a Cronbach's alpha coefficient of 8/75. Then, it was analyzed using SPSS26 software and inferential statistics tests. The findings and results of this research indicate that the four priority components of climate, activity, culture, and physical play a prominent role in this matter. Also, the cultural component is more related to other components. How to establish a meaningful connection between the opinions of artists and citizens about architectural components that influence increasing social interactions is one of the most important results of this research.

Introduction

In addition to interpersonal dynamics, the existence of social connections also leads to physical and mental health. (Shojai and Dolabi, 2015). Humans ensured their health through social participation and physical activity. (Jennings & Bamkole, 2019) But now, with the neglect of public spaces, disregard for social and cultural values, disregard for communication and walking routes (Narvaez & Griffiths, 2012), and the tendency towards a car-based life, urban spaces have lost their utility. (Asadpour and et al, 2024) With the presence of people in urban spaces, the role of these spaces will become more prominent and their sociability will increase. (Shojaei and Partoi, 2015) A suitable cultural–artistic hangout that can respond to people's social desires and, with purposeful design, can move the audience through the space. (Kwon &

*M.A. of Architecture, Department of Architecture, Faculty of Architecture and Urban Planning, Jundi-shapur University of Technology, Dezful, Iran.

maryamharbian77@yahoo.com

<https://orcid.org/0009-0005-3398-8902>

** Corresponding Author: Associate Professor of Architecture, Department of Architecture, Faculty of Architecture and Urban Planning, Jundi-Shapur University of Technology, Dezful, Iran.

K_Momeni@jsu.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0002-6978-3571>

*** Ph.D. student in Architecture, Department of Architecture, Faculty of Architecture and Urban Planning, Jundi-shapur University of Technology, Dezful, Iran.

moghadam13673@yahoo.com

<https://orcid.org/0009-0000-6545-0473>

Sailer, 2015) And create a space that, in addition to increasing communication, strengthens and preserves cultural and artistic works, can increase social interactions between artists and citizens. In this regard, the main question of the research is: What are the determinants of social interactions between female artists and citizens for prediction in the design of cultural-artistic hangouts?

Research Method

The present study is formed from two major concepts of social interactions and urban public space called cultural-artistic hangout. Among the studies that moved in this direction, the following can be mentioned: In their study titled "Identifying unsafe public spaces in urban neighborhoods and redesigning them with an approach to improving environmental security," Hamafar and Sasansara (2014) examined the conditions of neighborhoods and urban spaces, and as a result, identified the most harmful cases and provided solutions for improvement.

Pourabedini et al. (2014) in their study titled "Analysis of the social logic governing the spatial structure of the historical-cultural context of the neighborhoods of Boshraivieh in the Qajar period with a spatial syntax approach" state that the elements constituting the physical structure of the neighborhoods of Boshraivieh in the Qajar period were formed in order to meet the needs of the neighborhood residents and to preserve and strengthen their cultural-social identity.

Ramezani et al. (1403) in their study titled "Contexts and Factors Related to the Quality of Urban Life in District One Neighborhoods of Tehran: Application of a Multilevel Model" state that the feeling of social security has a significant relationship with the dependent variable, namely the quality of urban life.

A study of the research background shows that paying attention to the design of spaces based on social interactions is a fundamental approach and is of interest to designers. However, it is still limited to a specific field or, in some cases, is a general survey without detailed statistical analysis. What is of interest in this research is a comprehensive survey and the provision of an appropriate and flexible model for the design of collective spaces.

In this research, descriptive-analytical and survey methods have been used. The theoretical foundations of the research have been collected through library studies and reference to authoritative documents such as books and scientific journals, and through survey methods through questionnaires. A questionnaire with 53 questions was designed in four sections. The questionnaire was distributed in the women's and family park in Dezful city. Considering that about 1000 people visit this park daily, the sample size was considered to be 278 people according to the Cochran formula and Morgan table. Using the stratified probability sampling method, the sample population consisted of 40 artists, 6 professors from the Faculty of Architecture and Urban Planning visiting the park, and 232 citizens of Dezful. Also, interviews were conducted with female artists active in this park. The responses were analyzed in SPSS26 software with descriptive and inferential tests and by analyzing graphs and tables. The validity of the questionnaire was confirmed by the professors and the reliability of the questionnaire was 8.75 according to Cronbach's alpha in SPSS software.

Results

Table 1- Spearman correlation between components

Spearman correlation		Physical component	Climatic component	Activity component	Cultural component
Physical component	Correlation coefficient		0/291	0/508	0/664
	Sig		0/000	0/000	0/000
Climatic component	Correlation coefficient	0/291		0/296	0/338
	Sig	0/000		0/000	0/000
Activity component	Correlation coefficient	0/508	0/296		0/552
	Sig	0/000	0/000		0/000
Cultural component	Correlation coefficient	0/664	0/338	0/552	
	Sig	0/000	0/000	0/000	

Table 2- Friedman test between components

critierion	rank	Average
Climatic component	1	1/01
Activity component	2	2/05
Cultural component	3	2/95
Physical component	4	4/00

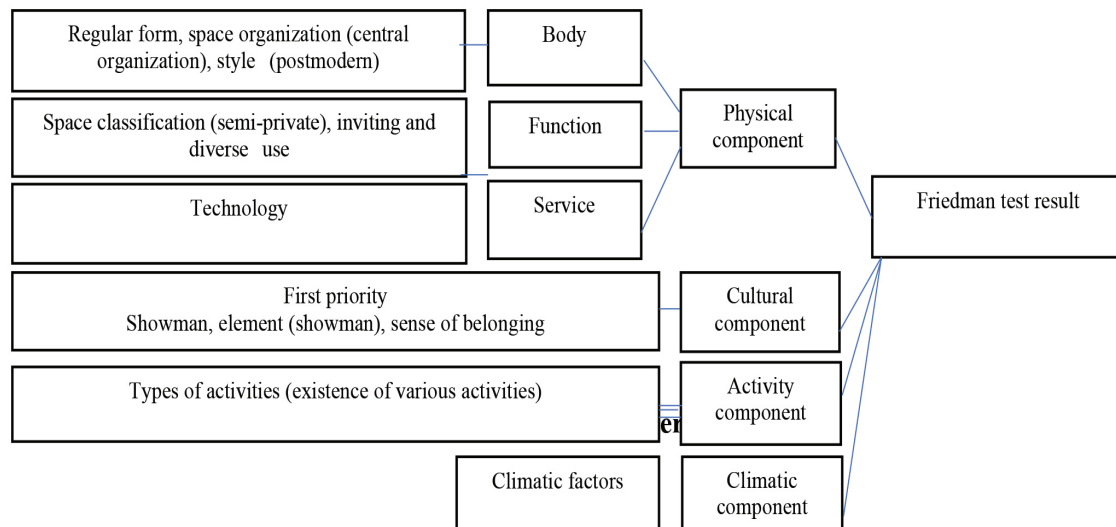

Figure 1 – Friedman test of the most significant sub-criteria

Table 3– Results of Spearman's correlation test
(the most significant sub-criterion in the physical component)

	critrion	artists	Citizen	women	men
Physical component	Body	Pause space – semi-open space	Quality of materials – geometric elements	Pause space – semi-open space.	Semi-open space – quality and type of materials
		Correlation coefficient 0/480	Correlation coefficient 0/515	Correlation coefficient 0/493	Correlation coefficient 0/571
	Function	Creative space – security.	Flexibility – creative space	Readability – green space	Creative space – flexibility
		Correlation coefficient 0/567	Correlation coefficient 0/450	Correlation coefficient 0/401	Correlation coefficient 0/540
	Service	There is no connection	Welfare service space – technology.	Welfare service space – technology.	Welfare service space – technology.
			Correlation coefficient 0/482	Correlation coefficient 0/235	Correlation coefficient 0/629

Discussion and Conclusion

This research has come up with a proposed model for designing a cultural and artistic hangout based on the relationship between the artist and the citizens. Although this study was conducted in a specific location, given the nature of the research and the use of statistical analysis, it can be used as a model for designing cultural hangouts.

Based on the research findings, the following suggestions are made:

- Designing the space body in the form of a form with a central rule, combining open and semi-open spaces, and minimal use of completely closed spaces.
- Using elements reminiscent of the city's identity and history, in the sample under study: a design reminiscent of the streets, using bricks.
- Creating a mixed space of diverse uses to attract the audience to the main use center and instill a sense of security considering the key presence of women in the space.
- Considering climatic conditions, in the sample under study: using tree filters and water atmosphere to improve conditions in hot seasons.

References

Asadpour, Hajar; Ghale Noui, Mahmoud; Bahramian, Armin and Mohammadi, Mahmoud (2014) "Ranking the semantic-identity challenges of urban landscape in the Iranian urban planning system", Iranian Scientific Journal of Architecture and Urban Planning, 15th year, No. 1, pp. 43-57.

<https://www.magiran.com/p2782608>.

Pour-Abedini, Saeideh; Taghavi, Abed and Hashemi-Zarjabad, Hassan. (1402) "Analysis of the social logic governing the spatial structure of the historical-cultural context of the neighborhoods of Boshroieh in the Qajar era with a spatial syntax approach", Iranian-Islamic City Studies, Year 13, Issue 48, pp. 71-87.

DOI: 20.1001.1.2228639.1401.12.48.2.6.

Ramezani, Hamid; Hatami, Ali; Moti Haghshenas, Nader and Tofangchi Mahyari, Milad. (1403) "Contexts and factors related to the quality of urban life in the neighborhoods of District One of Tehran: Application of a multilevel model", Iranian-Islamic Urban Studies, Year 14, Issue 53, pp. 39-58.

<https://iic.ihss.ac.ir/Article/42146>.

Shojaei, Sadat and Pouya Dolabi (2015) "Pathology of the Design Quality of Public Spaces in Cultural Center Architecture", Second International Conference on Research in Engineering, Science and Technology, pp. 2-3.

Hamafar, Zahra and Ali Seifi Sasansar (1402) "Identifying unsafe public spaces in urban neighborhoods and redesigning them with an approach to improving environmental security (Case study: Narmak, Sanglaj, Kargar Shomali and Bagh Shater neighborhoods in Tehran)", Economics and Urban Planning, Year 4, Issue 3, pp. 72-87.

DOI: 10.22034/uep.2023.389188.1360.

Jennings, V. & Bamkole, O. (2019) The Relationship between Social Cohesion and Urban Green Space: An Avenue for Health Promotion, Int. J. Environ. Res. Public Health, 16(3), pp 452.

DOI: 10.3390/ijerph16030452.

Kwon, S. & Sailer, K. (2015) Seeing & being seen inside a museum & a department store, A Comparison study in Visibility & Copresence Patterns. In Proceedings of the 10th International Space Syntax Symposium, London.

Narvaez, L. & Griffiths, S. (2012) Configurational Economics, the Value of Accessibility in Urban Development, International Transaction Journal of Engineering, Management, & Applied Sciences & Technologies, 3(3), pp 293-309.

سنجش مؤلفه‌های طراحی معماری پاتوق فرهنگی - هنری بر اساس تعامل

بانوان هنرمند و شهروندان (محدوده مورد مطالعه: پارک مخصوص

بانوان و خانواده شهر دزفول)

مریم حربیان*، کوروش مؤمنی**، مانده مقدم***

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۹/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۲۰

نوع مقاله: پژوهشی - ۶۰-۴۵

چکیده

ارتباطات اجتماعی طبق هرم مازلو، یکی از نیازهای اصلی انسان است. یکی از راه‌های برطرف کردن این نیاز انسانی، فضاهای جمعی همچون پاتوق‌های شهری است. امروزه جای خالی چنین فضاهای شهری که بتوانند در عین تأمین نیاز شهروندان امروز، تبدیل به فضایی ماندگار با ایجاد حس تعلق و آرامش شوند، بسیار احساس می‌شود. از طرفی دیگر، برای فعالیت هنرمندان به ویژه در حوزه صنایع دستی، وجود فضایی جمعی برای برقراری ارتباط بین هنرمندان و شهروندان، ضروری است. در راستای بررسی مؤلفه‌های معماری تأثیرگذار بر افزایش تعاملات اجتماعی، پژوهشی در پارک مخصوص بانوان و خانواده شهر دزفول انجام شد. بدین منظور با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی و پیمایشی و توزیع ۲۷۸ پرسشنامه هدفمند، نگرش بانوان هنرمند و شهروندان شهر دزفول درباره مؤلفه‌های معماری پاتوق فرهنگی هنری مؤثر برای افزایش تعاملات اجتماعی جمع‌آوری شد. روایی پرسشنامه را اساتید دانشگاهی تأیید کردند و پایایی پرسشنامه با ضریب $8/75$ آلفای کرونباخ به دست آمد. سپس با استفاده از نرم‌افزار SPSS26 و آزمون‌های آمار استنباطی، تجزیه و تحلیل شد. نتایج این تحقیق بیانگر آن است که به ترتیب اولویت، چهار مؤلفه اقلیمی، فعالیتی، فرهنگی و کالبدی در این امر، نقش پررنگی دارند. همچنین ارتباط مؤلفه فرهنگی با سایر مؤلفه‌ها بیشتر است. اشاره به مهم‌ترین مؤلفه‌های طراحی معماری پاتوق فرهنگی - هنری و رتبه‌بندی آنها، طراحی مشارکتی پاتوق فرهنگی - هنری بر اساس سنجش نیاز افراد ذی‌نفع، از مهم‌ترین نتایج این پژوهش است.

واژه‌های کلیدی: پاتوق فرهنگی هنری، تعاملات اجتماعی، بانوان هنرمند، طراحی مشارکتی و پارک خانواده و بانوان شهر دزفول.

maryamharbian77@yahoo.com

<https://orcid.org/0009-0005-3398-8902>

K_Momeni@jsu.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0002-6978-3571>

moghadam13673@yahoo.com

<https://orcid.org/0009-0000-6545-0473>

* دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی‌شاپور دزفول، دزفول، ایران

** نویسنده مسئول: دانشیار گروه معماری، دانشگاه صنعتی جندی‌شاپور دزفول، دزفول، ایران

*** دانشجوی دکتری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی‌شاپور دزفول، دزفول، ایران

مقدمه

امروزه روابط بین افراد به دلیل وجود فضاهای مجازی و فناوری‌های مدرن، نسبت به گذشته کاهش یافته و تعاملات چهره‌به‌چهره، جایگاه خود را از دست داده است. بیشتر تعاملات شهری بر پایه رفع اهداف مشترک شکل می‌گیرد، نه بر اساس صمیمیت، عواطف و احساسات. انسان از گذشته‌های دور تا به حال برای رفع نیازها، یافتن جایگاه خود در جامعه، رسیدن به آرامش درونی و شناخت هویت فردی و اجتماعی به حیات جمعی نیازمند بوده است (ر.ک: بهرامی و دیگران، ۱۴۰۳). از آنجا که بحث درباره ماهیت چندبعدی کیفیت زندگی، شامل ابعاد عینی و ذهنی است (ر.ک: Wesz et al, 2023)، وجود ارتباطات اجتماعی علاوه بر پویایی بین فردی، سلامت جسمی و روانی را نیز به دنبال دارد (ر.ک: شجاعی و دولابی، ۱۳۹۴). انسان با داشتن مشارکت اجتماعی و فعالیت بدنی، سلامت خود را تضمین می‌کند (ر.ک: Jennings & Bankole, 2019). اما اکنون با نادیده گرفتن فضاهای جمعی، بی‌توجهی به ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی، بی‌توجهی به مسیرهای ارتباطی و پیاده‌روی (ر.ک: Narvaez & Griffiths, 2012)، تمایل به زندگی ماشینی، فضاهای شهری، کاربرد خود را از دست داده است (ر.ک: اسدپور و دیگران، ۱۴۰۳). با حضور افراد در فضاهای شهری، نقش این فضاها، پررنگ و اجتماع‌پذیری آنها بیشتر خواهد شد (ر.ک: شجاعی و پرتویی، ۱۳۹۴). پاتوق فرهنگی - هنری مناسب که بتواند پاسخگوی تمایلات اجتماعی افراد باشد، با طراحی هدفمند بتواند مخاطب را در فضا به حرکت درآورد (ر.ک: Kwon & Sailer, 2015) و فضایی ایجاد نماید که علاوه بر افزایش ارتباطات، سبب تقویت و حفظ آثار فرهنگی و هنری

شود، می‌تواند سبب افزایش تعاملات اجتماعی مابین هنرمندان و شهروندان شود. در این راستا پرسش اصلی پژوهش مطرح می‌شود که: شاخص‌های تعیین‌کننده تعاملات اجتماعی بین بانوان هنرمند و شهروندان برای پیش‌بینی در طراحی پاتوق فرهنگی - هنری چیست؟

مبانی نظری

پژوهش حاضر از دو مفهوم عمده تعاملات اجتماعی و فضای عمومی شهری به نام پاتوق فرهنگی - هنری شکل گرفته است. از جمله پژوهش‌هایی که در این جهت حرکت کردند، می‌توان به این موارد اشاره نمود:

همافر و سیفی ساسانرا (۱۴۰۲) در پژوهش خود با عنوان «شناسایی فضاهای همگانی ناامن در محله‌های شهری و بازطراحی آنها با رویکرد ارتقای امنیت محیطی» به بررسی شرایط محله‌ها و فضاهای شهری پرداخته و در نتیجه بیشترین موارد آسیب‌زا را شناسایی کرده، برای بهبود راه‌حل‌هایی ارائه داده‌اند.

کربلایی حسینی غیثاوند و سهیلی (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان «بررسی نقش مؤلفه‌های کالبدی محیط در اجتماع‌پذیری فضاهای فرهنگی با استفاده از تکنیک چیدمان فضا» به این نتیجه رسیده‌اند که به‌کارگیری تکنیک چیدمان مناسب در فضاهای فرهنگی موجب افزایش روابط اجتماعی می‌شود.

پورعابدینی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهش خود با عنوان «تحلیل منطق اجتماعی حاکم بر کالبد فضای محلات بافت تاریخی - فرهنگی بشرویه در عصر قاجار با رویکرد نحو فضا» عنوان می‌کنند که عناصر سازنده ساختار کالبدی محلات بشرویه در عصر قاجار در راستای رفع نیازهای ساکنان محله‌ها و برای حفظ و تقویت هویت

فرهنگی - اجتماعی آنها شکل گرفته‌اند. دانشپور و چرخچیان (۱۳۸۶) در مقاله‌ای با عنوان «فضای عمومی و عوامل مؤثر بر حیات جمعی» اشاره می‌نمایند که نیاز انسان درباره مشارکت اجتماعی، زمانی پاسخ داده می‌شود که در فضا و کالبدی صحیح شکل گیرد و عواملی همچون امنیت، دعوت افراد مختلف به فضا، مطلوب بودن و داشتن فعالیت‌هایی که به آن احتیاج است، در فضا دیده شود.

رمضانی و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهش خود با عنوان «زمینه‌ها و عوامل مرتبط با کیفیت زندگی شهری محلات منطقه یک شهر تهران: کاربرد مدل چندسطحی» عنوان می‌کنند که احساس امنیت اجتماعی با متغیر وابسته یعنی همان کیفیت زندگی شهری، رابطه معناداری دارد.

بهبادفر و طهماسبی (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با عنوان «شناسایی و ارزیابی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر تعاملات اجتماعی» بیان می‌نمایند که علاوه بر شخصیت هر فرد، کیفیت فضا و چگونگی طراحی محیط، بسیار حائز اهمیت است.

تبریزی و همکاران (۱۳۹۳) در مقاله‌ای با عنوان «اثرات طراحی فضاهای شهری و معماری جمع‌گرا بر تعاملات و روابط اجتماعی» بیان می‌نمایند که فضای سبز، پیاده‌راه‌ها و فضاهای بازی کودکان، مکان‌های تجاری و فضاهای ورزشی و البته طراحی این فضاها، نقش مؤثری در ارتقای تعاملات اجتماعی دارند.

حسن‌پور و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر ارتقای تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری» بر این باورند که عوامل کالبدی محیط، شخص استفاده‌کننده و سایر افراد استفاده‌کننده در شکل‌گیری ارتباط تأثیرگذار است.

ربیعی و شریعت‌منش (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان «پاتوق و تولید اجتماعی فضا، مطالعه پدیدارشناسانه زندگی روزمره در پاتوق‌های زنانه اصفهان» نتیجه گرفتند که وجود پاتوقی مختص بانوان باعث می‌شود که با آرامش خاطر بیشتری در این مکان حضور یابند و فعالیت بیشتری داشته باشند.

آقاملایی (۱۳۹۶) در پژوهش خود با عنوان «تجدید حیات شهری با رویکرد فرهنگی» بیان می‌کند که پاتوق فرهنگی یکی از مهم‌ترین تجدید حیات مبتنی بر فرهنگ و یکی از شایع‌ترین رویکردهای حیات در جامعه کنونی است که عوامل عملکردی و کالبدی بنا باید در طراحی پاتوق فرهنگی مورد توجه قرار گیرد.

مطالعه پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که توجه به طراحی فضاها بر مبنای تعاملات اجتماعی، از رویکردهای اساسی و مورد توجه طراحان است. اما همچنان محدود به یک زمینه خاص است و یا در مواردی، بررسی کلی بدون تحلیل آماری دقیق است. آنچه در این پژوهش مورد توجه است، بررسی همه‌جانبه و ارائه یک الگوی مناسب و قابل انعطاف برای طراحی فضاهای جمعی است.

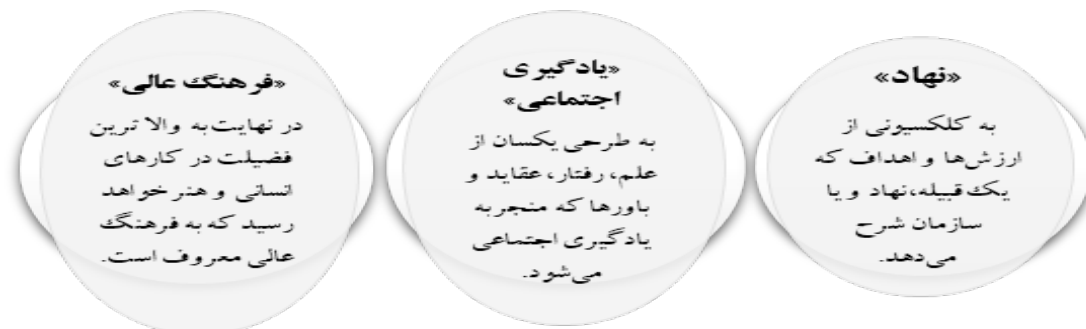
بررسی مؤلفه‌های معماری تأثیرگذار بر افزایش تعاملات اجتماعی، نیازمند آشنایی با مفاهیمی همچون پاتوق، تعاملات اجتماعی و فرهنگ است.

- پاتوق: پاتوق، محل اجتماع افراد با حضور آزادانه برای گفت‌وگو، بازی، کسب اطلاعات و استراحت است (ر.ک: ترکمان و دیگران، ۱۳۹۶). مؤلفه تأثیرگذار برای حضور بانوان، ایمنی پاتوق و برای مردان، دسترسی آسان به آن است (ر.ک: وزیری و دیگران، ۱۳۹۴).

- تعاملات اجتماعی: ارتباط به معنای تبادل اطلاعات، احساسات، عقاید، ایده‌ها

میان دو یا چند نفر است که فرد، حس دوست داشته شدن، پذیرفته شدن، دلبستگی را به عنوان نیاز برطرف نماید (ر.ک: برهانی فر و دیگران، ۱۴۰۰). ارتباط بین افراد می‌تواند یک نگاه، یک مکالمه و یا یک برخورد فیزیکی باشد (ر.ک: Carr et al, 1992).

- فرهنگ: در کتاب «فرهنگ: مروری انتقادی بر مفاهیم و تعاریف» اثر آلفرد کلوببر و کلاید کلاکھون در (۱۹۵۲)، ۱۶۴ تعریف از فرهنگ بیان شده که سه مفهوم از آن استنتاج می‌شود.

شکل ۱- تعریف فرهنگ
(منبع: Kroeber & Kluckhohn, 1952)

در نظر گرفته شود (ر.ک: غراب، ۱۳۸۰)، با توجه به تحقیقات انجام شده، سه مؤلفه کالبد، فعالیت و فرهنگ اهمیت می‌یابند. مشخصات فردی و مؤلفه‌های اقلیمی در جهت تکمیل و آسایش کاربران در استفاده از پاتوق فرهنگی - هنری و ارتقای تعاملات اجتماعی در نظر گرفته شده است.

تمامی مؤلفه‌های در نظر گرفته شده برای طراحی پاتوق فرهنگی - هنری که بتواند تعاملات را بین بانوان هنرمند و شهروندان ارتقا دهد، در چهار مؤلفه کالبدی، فرهنگی، فعالیتی و اقلیمی آورده شده است.

- مؤلفه کالبدی: مؤلفه کالبدی به سه دسته تقسیم بندی شده است: عملکرد، ظاهر بنا و خدمات. هر کدام از این موارد شامل زیرمجموعه‌هایی هستند که در شکل (۲) بیان شده‌اند.

- مؤلفه فرهنگی: با توجه به آنکه دزفول، شهر آجر نامیده می‌شود و یکی از شاخصه‌های اصلی خانه‌های این شهر شوادان (زیرزمینی است که حدود دوسه طبقه پایین‌تر از زمین قرار می‌گیرد و دارای دیواره‌های سنگی و حجره‌هایی در دل آن است) است. مؤلفه فرهنگی برای حوزه مورد

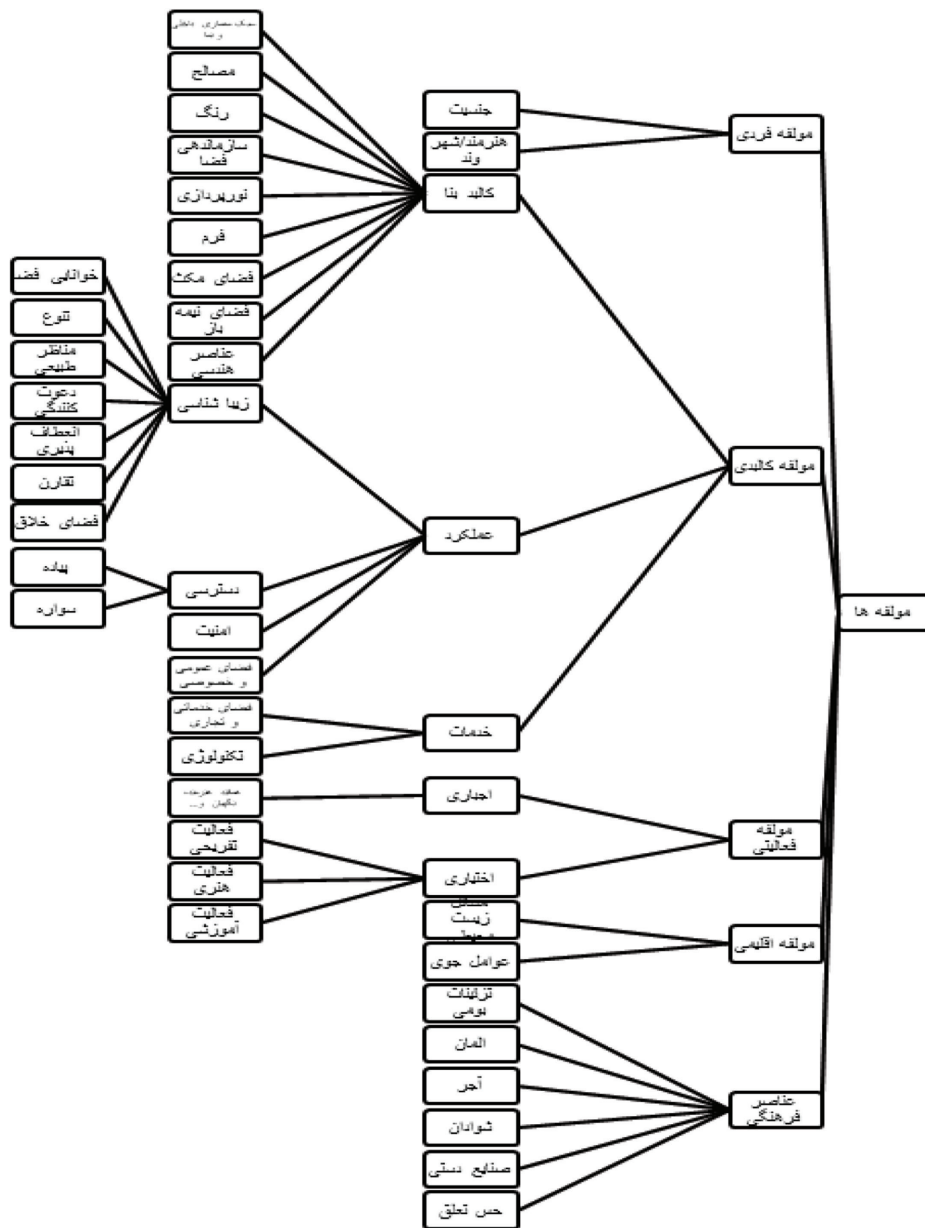
- هنر: از گذشته‌های دور در زبان فارسی، هنر معنی‌های گوناگونی داشته است؛ از جمله: کمالات، برتری‌ها، صفات نیک (نخعی شریف و فرکیش، ۱۴۰۱). هنری متعال است که عقل و علم انسان را ارشاد نماید (ر.ک: حبیبی، ۱۳۹۷).

مؤلفه‌های اثرگذار بر تعاملات اجتماعی در پاتوق فرهنگی - هنری

یک مکان را سه مؤلفه فرم، معنا و فعالیت می‌سازد (ر.ک: Canter, 1977) و یک پاتوق فرهنگی با وجود سه مؤلفه کالبد، فرهنگ و کاربری، معنا می‌یابد (ر.ک: Couch et al, 2011). طبق این گفته، کالبد با فرم، معنا با فرهنگ و کاربری با فعالیت معنا می‌پذیرد. از طرفی، اجتماع‌پذیر بودن یک فضا، وابسته به دو مؤلفه کالبد و فعالیت است (ر.ک: کربلایی حسینی غیثاوند و سهیلی، ۱۳۹۷). علاوه بر دو مؤلفه کالبد و فعالیت، مؤلفه اجتماعی نیز بسیار مورد اهمیت است (ر.ک: شجاعی و پرتوی، ۱۳۹۴). اگر مؤلفه اجتماعی و کالبدی، متغیر مستقل و مؤلفه معنا و فرهنگ، متغیر مستقل

- مؤلفه اقلیمی: شامل عوامل جوی و مسائل زیست‌محیطی است. الف) عوامل جوی: دما، رطوبت، بارش، باد و ریزگردها از عوامل جوی تأثیرگذار در طراحی هر فضا هستند. ب) مسائل زیست‌محیطی: جهان صنعتی امروزه، نیازمند توجه دوچندان به مسائل زیست‌محیطی است. توجه به انتخاب مواد و مصالح سازگار با محیط‌زیست می‌تواند در این حوزه مشکل‌گشا باشد.

بررسی شامل شش بخش است: تزئینات بومی، المان، حس تعلق، آجر، شوادون و صنایع دستی. - مؤلفه فعالیتی: مؤلفه فعالیتی به دو دسته اجباری و اختیاری تقسیم می‌شود. الف) مؤلفه اجباری: افرادی همانند هنرمند، نگهبان، صاحب رستوران و کافه و... فعالیتی از سر نیاز اقتصادی در پاتوق فرهنگی - هنری انجام می‌دهند. ب) مؤلفه اختیاری: فعالیت‌های اختیاری به سه دسته فعالیت تفریحی، فعالیت هنری و فعالیت آموزشی تقسیم شدند.

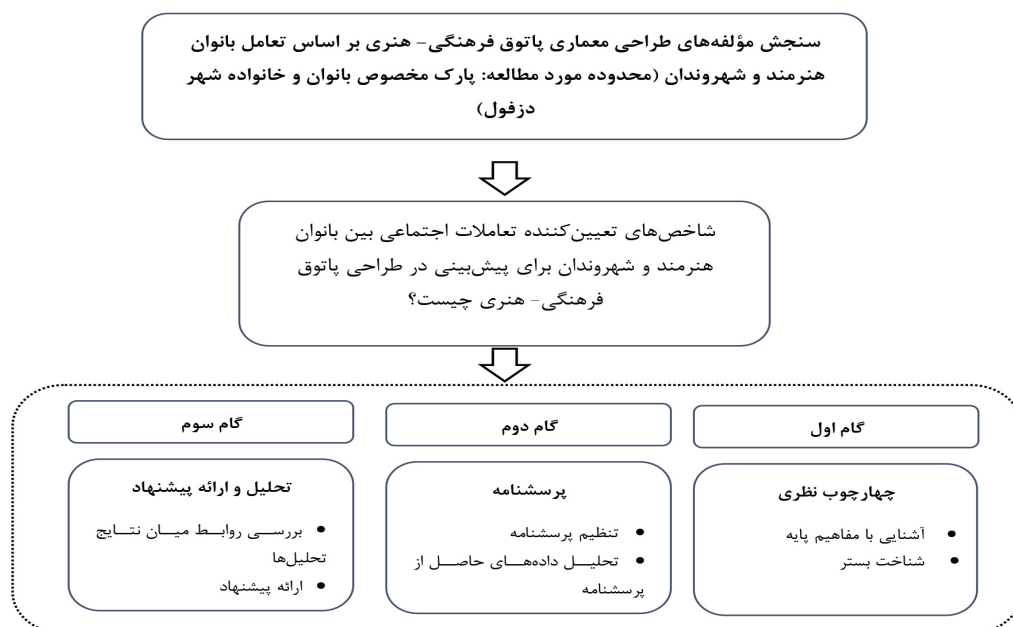

شکل ۲- مؤلفه‌ها و زیرمؤلفه‌های مؤثر تعاملات اجتماعی در پاتوق فرهنگی هنری

روش پژوهش

در این تحقیق از روش توصیفی-تحلیلی و پیمایشی استفاده شده است. مبانی نظری تحقیق با مطالعات کتابخانه‌ای و مراجعه به اسناد معتبر مانند کتب و مجله‌های علمی و با روش پیمایشی از طریق ابزار پرسشنامه‌ها گردآوری شده است. پرسشنامه‌ای با ۵۳ سؤال در چهار بخش طراحی شد. توزیع پرسشنامه در پارک مخصوص بانوان و خانواده شهر دزفول صورت گرفت. با توجه به آنکه روزانه حدود ۱۰۰۰ نفر به این پارک مراجعه

می‌کنند، حجم نمونه طبق فرمول کوکران و جدول مورگان، ۲۷۸ نفر در نظر گرفته شد که با روش نمونه‌گیری احتمالی طبقه‌بندی شده، جامعه نمونه را ۴۰ نفر از هنرمندان، ۶ نفر از اساتید دانشکده معماری و شهرسازی مراجعه‌کننده به پارک و ۲۳۲ نفر را شهروندان شهر دزفول تشکیل می‌دهند. همچنین با بانوان هنرمند فعال در این پارک مصاحبه شد. پاسخ‌نامه‌ها در نرم‌افزار SPSS26 با آزمون‌های توصیفی و استنباطی و با تحلیل نمودارها و جداول، تجزیه و تحلیل شد.

شکل ۳- مدل مفهومی فرآیند پژوهش

فرهنگی، تفریحی و ورزشی است که بانوان و خانواده‌ها در محیطی امن و سالم با سنن مختلف، به مشارکت و تعاملات اجتماعی می‌پردازند. طبق مصاحبه‌هایی که از هنرمندان به عمل آمد، مشخص شد که وجود فضایی دائمی که شرایط آسایش و فراغت را برای این عزیزان فراهم آورد، سبب خواهد شد که پیوسته در این مکان حضور یابند و به برگزاری نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها و حتی آموزش هنر خود به دیگران بپردازند.

شناخت محدوده مورد مطالعه

دزفول در اقلیم گرم و نیمه مرطوب واقع در شمال خوزستان است و ۴۷۶۲ کیلومتر مربع مساحت دارد. این شهر در موقعیتی بین ۴۸ درجه و ۳۴ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ و بین ۳۲ درجه و ۵۸ دقیقه عرض شمالی از استوا قرار گرفته است و ارتفاع این شهر از سطح دریا، ۱۴۳ متر است. محدوده مورد مطالعه، پارک خانواده دزفول است که مساحتی بالغ بر ۴۵ هزار مترمربع دارد که تنها پارکی است که در یک نوبت از روز، مختص بانوان است. این پارک، مجموعه‌ای

اعتبار روایی پژوهش

روایی پرسشنامه را اساتید تأیید کردند و پایایی پرسشنامه با توجه به آلفای کرونباخ در نرم افزار spss، ۸/۷۵ به دست آمد. عوامل کالبدی اثرگذار بر پاتوق فرهنگی- هنری در جهت شکل گیری روابط

در راستای سنجش پاتوق فرهنگی هنری در ارتقای تعاملات اجتماعی، ۲۱ متغیر به دو شیوه طیف پنج گزینهای لیکرت و پاسخ اسمی بررسی شده اند. طبق جدول (۱)، سطح معناداری برای ۲۱ متغیر، کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین می توان نتایج به دست آمده را به کل جامعه نسبت داد.

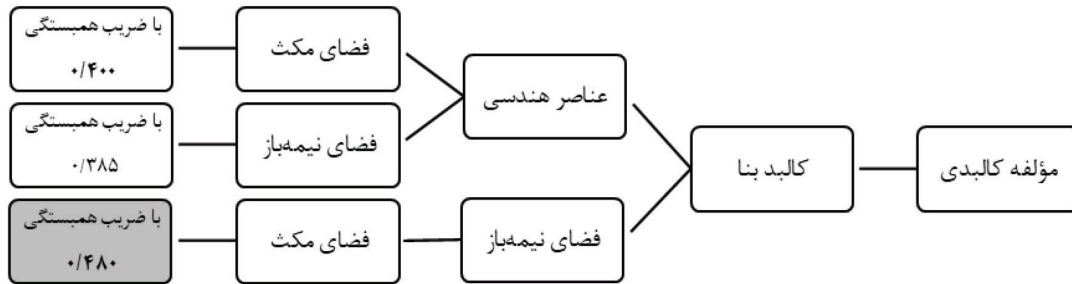
جدول ۱- آزمون فریدمن مؤلفه کالبدی به تفکیک هنرمندان و شهروندان

شهروندان		هنرمندان		میانگین رتبه	معیار
میانگین رتبه	سطح معناداری	معیار	میانگین رتبه		
۲/۶۵	۰/۰۰۰	فرم	۲/۶۸	۰/۰۰۰	فرم
۲/۹۷	۰/۰۰۰	سازمان دهی فضا	۳/۲۶	۰/۰۰۰	سازمان دهی فضا
۴/۰۰	۰/۰۰۰	سبک نما	۴/۰۰	۰/۰۰۰	رنگ
۴/۶۲	۰/۰۰۰	رنگ	۴/۳۳	۰/۰۰۰	سبک خارجی
۶/۶۶	۰/۰۰۰	سبک معماری داخلی	۵/۸۶	۰/۰۰۰	سبک داخلی
۶/۶۸	۰/۰۰۰	نورپردازی	۷/۱۵	۰/۰۰۰	نورپردازی
۸/۰۵	۰/۰۰۰	عناصر هندسی	۸/۴۱	۰/۰۰۰	فضای مکث
۹/۴۴	۰/۰۰۰	فضای مکث	۹/۰۹	۰/۰۰۰	وجود عناصر هندسی
۹/۴۵	۰/۰۰۰	فضای نیمه باز	۹/۵۵	۰/۰۰۰	مصالح
۹/۹۲	۰/۰۰۰	مصالح	۱۰/۰۱	۰/۰۰۰	فضای نیمه باز
۳/۳۶	۰/۰۰۰	دسته بندی فضا	۳/۰۳	۰/۰۰۰	دسته بندی فضا
۶/۸۴	۰/۰۰۰	دعوت کنندگی	۶/۴۱	۰/۰۰۰	دعوت کنندگی
۶/۹۶	۰/۰۰۰	تنوع کاربری	۸/۱۸	۰/۰۰۰	تقارن
۷/۵۸	۰/۰۰۰	مسیر پیاده روی	۶/۵۸	۰/۰۰۰	مسیر پیاده روی
۷/۸۶	۰/۰۰۰	تقارن	۸/۹۹	۰/۰۰۰	تنوع کاربری
۹/۴۰	۰/۰۰۰	امنیت	۹/۴۳	۰/۰۰۰	خوانایی فضا
۹/۸۶	۰/۰۰۰	نبود محدودیت زمانی	۹/۷۳	۰/۰۰۰	نبود محدودیت زمانی
۹/۹۶	۰/۰۰۰	انعطاف پذیری	۹/۷۵	۰/۰۰۰	انعطاف پذیری
۱۰/۰۶	۰/۰۰۰	دسترسی	۱۰/۱۶	۰/۰۰۰	امنیت
۱۰/۳۰	۰/۰۰۰	خوانایی فضا	۱۰/۲۸	۰/۰۰۰	دسترسی
۱۰/۶۸	۰/۰۰۰	کیفیت فضای خلاق	۱۱/۲۶	۰/۰۰۰	فضای سبز
۱۰/۸۵	۰/۰۰۰	فضای سبز	۱۱/۶۹	۰/۰۰۰	کیفیت فضای خلاق
۳/۴۳	۰/۰۰۰	تکنولوژی	۳/۰۹	۰/۰۰۰	تکنولوژی
۳/۵۲	۰/۰۰۰	فضای تجاری	۳/۵۹	۰/۰۰۰	فضای خدماتی رفاهی
۳/۷۰	۰/۰۰۰	فضای خدماتی رفاهی	۳/۶۵	۰/۰۰۰	فضای تجاری

مؤلفه کالبدی (ظاهر بنا)

مؤلفه کالبدی (عملکرد)

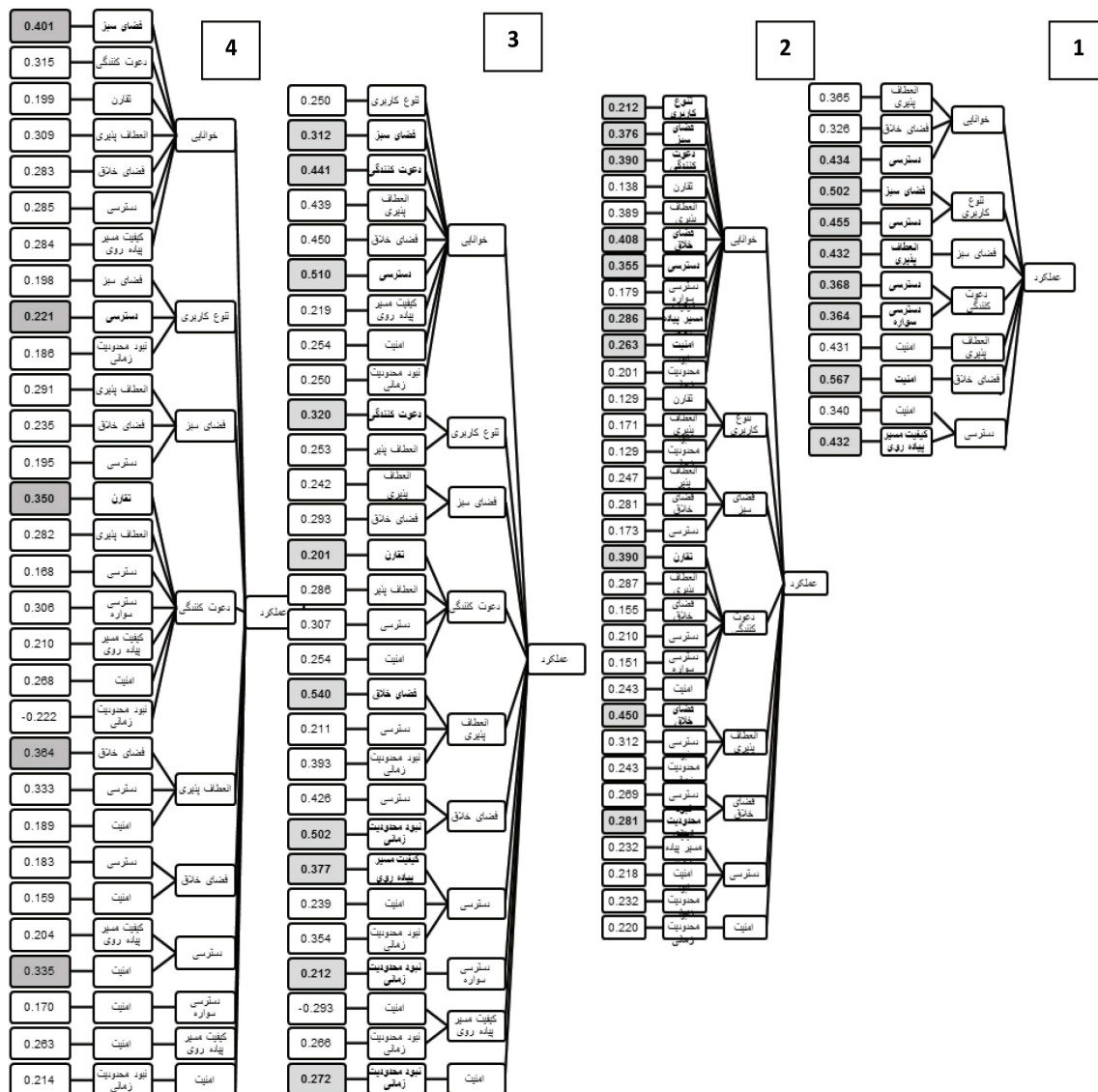
مؤلفه کالبدی (خدمات)

شکل ۵- همبستگی اسپیر من و ارتباط بین زیر معیارهای کالبد بنا (هنرمندان)

افزایش یابد، در نتیجه تعاملات اجتماعی نیز در پاتوق فرهنگی- هنری شدت می‌گیرد و دارای رابطه‌ای مس

شکل (۶)، ارتباط بین زیر معیارهای مؤلفه کالبدی- عملکرد را مشخص می‌کند که از دو دید جنسیت و هنرمند و شهروند بررسی شده است. هرچه این ارتباط بین زیر معیارها

شکل ۶- همبستگی اسپیر من بین زیر معیارها کالبدی- عملکرد (هنرمندان (۱)، شهروندان (۲)، زنان (۳)، مردان (۴))

عوامل فرهنگی اثرگذار بر پاتوق فرهنگی - هنری در جهت شکل گیری روابط

مطابق جدول (۲)، شش معیار برای مؤلفه فرهنگی در پاتوق فرهنگی - هنری برای ارتقای تعاملات اجتماعی در نظر گرفته

شد. طبق جدول، sig کمتر از ۰/۰۵ است. پس ارتباط معناداری بین شش معیار مؤلفه فرهنگی با پاتوق فرهنگی - هنری و تعاملات اجتماعی بین هنرمندان و شهروندان برقرار است. همان طور که از جدول (۲) برداشت می شود، هنرمندان و شهروندان، اولویت های نسبتاً متفاوتی را برگزیدند.

جدول ۲- آزمون فریدمن مؤلفه فرهنگی به تفکیک هنرمندان و شهروندان

شهروندان			هنرمندان			مؤلفه فرهنگی
میانگین رتبه	سطح معناداری	معیار	میانگین رتبه	سطح معناداری	معیار	
۳/۹۰	۰/۰۰۰	شوادان	۳/۸۴	۰/۰۰۰	کاربرد آجر	
۴/۲۰	۰/۰۰۰	المان	۴/۰۱	۰/۰۰۰	تزئینات بومی	
۴/۴۷	۰/۰۰۰	حس تعلق	۴/۲۹	۰/۰۰۰	المان	
۴/۴۹	۰/۰۰۰	کاربرد آجر	۴/۳۴	۰/۰۰۰	شوادان	
۴/۵۹	۰/۰۰۰	تزئینات بومی	۴/۵۵	۰/۰۰۰	حس تعلق	
۴/۹۱	۰/۰۰۰	صنایع دستی	۵/۳۰	۰/۰۰۰	صنایع دستی	

لیکرت و یک معیار با پاسخ اسمی در نظر گرفته شد.

عوامل فعالیتی اثرگذار بر پاتوق فرهنگی - هنری در جهت شکل گیری روابط

برای مؤلفه فعالیتی، سه معیار با طیف

جدول ۳- آزمون فریدمن مؤلفه فعالیتی به تفکیک هنرمندان و شهروندان

شهروندان			هنرمندان			مؤلفه فعالیتی
میانگین رتبه	سطح معناداری	معیار	میانگین رتبه	سطح معناداری	معیار	
۲/۱۲	۰/۰۰۰	انواع فعالیت	۱/۶۹	۰/۰۰۰	انواع فعالیت	
۴/۱۷	۰/۰۰۰	نیاز اقتصادی بانوان	۳/۷۸	۰/۰۰۰	فضای فرهنگی	
۴/۲۲	۰/۰۰۰	آموزش هنر	۴/۱۴	۰/۰۰۰	نیاز اقتصادی بانوان	
۴/۲۳	۰/۰۰۰	فضای فرهنگی هنری	۴/۶۹	۰/۰۰۰	فضای هنری و آموزش	

عوامل اقلیمی اثرگذار بر پاتوق فرهنگی - هنری در جهت شکل گیری روابط

طبق جدول (۴)، عوامل اقلیمی به دو معیار مسائل زیست محیطی و عوامل اقلیمی، دسته بندی شده اند و پاسخگویان این دو معیار

را در پاتوق فرهنگی - هنری برای تعاملات اجتماعی، بسیار زیاد مؤثر دانسته اند و هر دو گروه هنرمندان و شهروندان به این دو معیار، رتبه ای مشابه داده اند که در جدول (۴)، سطح معناداری و میانگین رتبه ها مشخص شده است.

جدول ۴- آزمون فریدمن مؤلفه اقلیمی به تفکیک هنرمندان و شهروندان

شهروندان		هنرمندان			
میانگین رتبه	سطح معناداری	معیار	میانگین رتبه	سطح معناداری	معیار
۱/۴۷	۰/۰۰۰	مسائل زیست محیطی	۱/۴۶	۰/۰۰۰	مسائل زیست محیطی
۱/۵۳	۰/۰۰۰	عوامل اقلیمی	۱/۵۴	۰/۰۰۰	عوامل اقلیمی

یافته های پژوهش

اولویت بندی مؤلفه های طراحی معماری پاتوق فرهنگی - هنری

با توجه به جدول (۵)، Sig پایینتر از ۰/۰۵ است. بنابراین ارتباط معناداری بین چهار مؤلفه کالبدی، اقلیمی، فرهنگی و فعالیتی برقرار بوده، این ارتباط، متقابل است. مؤلفه کالبدی با مؤلفه فرهنگی، فعالیتی و اقلیمی با ضریب همبستگی به

ترتیب اولویت ۰/۶۶۴، ۰/۵۰۴ و ۰/۲۹۱ و مؤلفه اقلیمی به ترتیب اولویت با مؤلفه فرهنگی، فعالیتی با ضریب همبستگی ۰/۳۳۸ و ۰/۲۹۶ و مؤلفه فعالیتی با مؤلفه فرهنگی با ضریب همبستگی ۰/۵۵۲، ارتباطی مستقیم دارد که نشان می دهد مؤلفه اقلیمی، کالبدی و فعالیتی هر کدام با مؤلفه فرهنگی، ارتباط بیشتری نسبت به سایر موارد دارد.

جدول ۵- همبستگی اسپیرمن بین مؤلفه ها

مؤلفه فرهنگی	مؤلفه فعالیتی	مؤلفه اقلیمی	مؤلفه کالبدی	همبستگی اسپیرمن
۰/۶۶۴	۰/۵۰۸	۰/۲۹۱	ضریب همبستگی	مؤلفه کالبدی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	Sig	مؤلفه کالبدی
۰/۳۳۸	۰/۲۹۶	۰/۲۹۱	ضریب همبستگی	مؤلفه اقلیمی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	Sig	مؤلفه اقلیمی
۰/۵۵۲	۰/۲۹۶	۰/۵۰۸	ضریب همبستگی	مؤلفه فعالیتی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	Sig	مؤلفه فعالیتی
۰/۵۵۲	۰/۳۳۸	۰/۶۶۴	ضریب همبستگی	مؤلفه فرهنگی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	Sig	مؤلفه فرهنگی

هنرمندان در یک پاتوق فرهنگی - هنری ابتدا آسایش محیطی، سپس به ترتیب اولویت حضور افراد و فعالیت‌های موجود، وجود نمادها، نشانه‌ها در بنا و آیین‌های فرهنگی و در آخر ساختار فضا و ویژگی‌های ظاهری آن برای ارتباط بین افراد، اهمیت دارد.

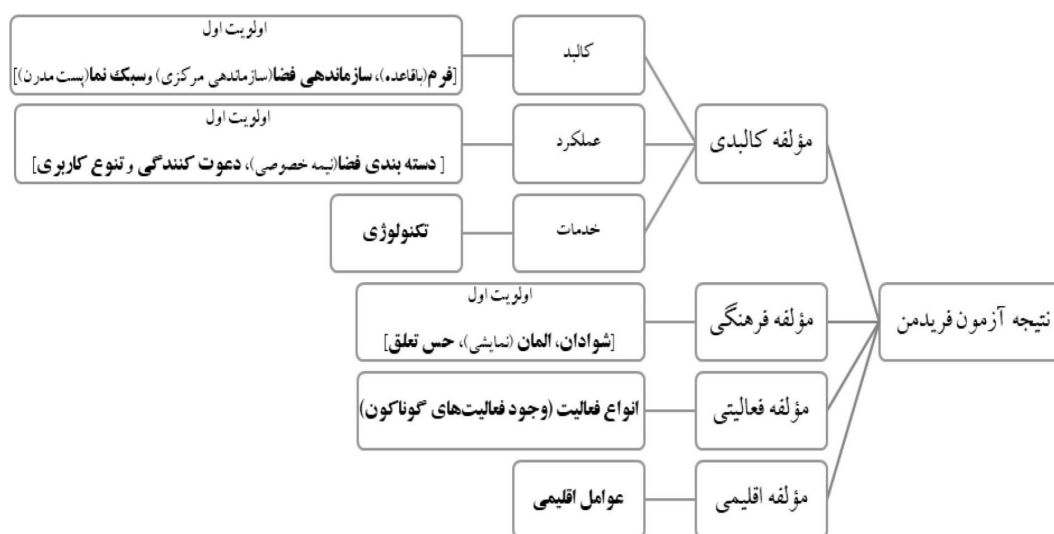
طبق جدول (۶)، آزمون فریدمن بین مؤلفه‌های اصلی مشخص می‌کند که برای طراحی پاتوق فرهنگی - هنری به ترتیب اولویت، مؤلفه اقلیمی، فعالیتی، فرهنگی و کالبدی در روابط بین افراد مؤثر است. پژوهش نشان می‌دهد که برای شهروندان و

جدول ۶- آزمون فریدمن بین مؤلفه‌ها

میانگین رتبه	رتبه	معیار
۱/۰۱	۱	مؤلفه اقلیمی
۲/۰۵	۲	مؤلفه فعالیتی
۲/۹۵	۳	مؤلفه فرهنگی
۴/۰۰	۴	مؤلفه کالبدی

۰/۰۵ به دست آمده است. بر اساس آزمون فریدمن، اولویت زیرمؤلفه‌ها بر اساس نظر هنرمندان و شهروندان، طبق شکل (۷) است.

طبق آزمون‌های کولموگروف اسمیرنوف، بین مؤلفه‌های موردنظر با برقراری ارتباط در پاتوق فرهنگی - هنری، رابطه‌ای مستقیم برقرار است، زیرا Sig برابر ۰/۰۰۰ و کمتر از

شکل ۷- آزمون فریدمن شاخص‌ترین زیرمعیارها

تفکیک زنان و مردان) آورده شده است. ابتدا زنان و سپس هنرمندان، بیشترین ارتباط را برای شکل‌گیری ارتباط بین فضای مکث و فضای نیمه‌باز دانسته‌اند که بهتر است فضای مکث به صورت نیمه‌باز طراحی گردد. هنرمندان بین امنیت و فضای خلاق، ارتباط بسیاری با

مؤلفه‌های معماری در طراحی کالبد پاتوق، تأثیرگذار بر افزایش تعاملات اجتماعی

در جدول (۷)، مهم‌ترین ارتباطات بر اساس بالاترین ضریب همبستگی انتخاب شده‌اند و نظرهای هنرمندان و شهروندان (به

ضریب همبستگی ۰/۵۶۷ در نظر گرفته‌اند. شهروندان، کیفیت مصالح را در عناصر هندسی و انعطاف‌پذیری فضای خلاق را به ترتیب با ضریب همبستگی ۰/۵۱۵ و ۰/۴۵۰ را اولویت قرار داده‌اند و آقایان، کیفیت و نوع مصالح را در فضای مکث و انعطاف‌پذیری

فضای خلاق را مؤثر در افزایش تعاملات می‌دانند. به ترتیب مردان، شهروندان و زنان با ضریب همبستگی ۰/۶۲۹، ۰/۴۸۲ و ۰/۲۳۵ فضای خدماتی رفاهی را با وجود تکنولوژی در آن، مناسب اهداف این پژوهش در نظر داشته‌اند.

جدول ۷- نتیجه آزمون همبستگی اسپیرمن (شاخص‌ترین زیر معیار در مؤلفه کالبدی)

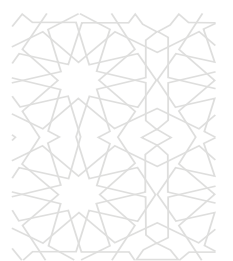
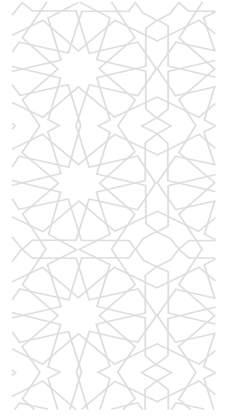
مردان	زنان	شهروندان	هنرمندان	معیار	
فضای نیمه‌باز- کیفیت و نوع مصالح	فضای مکث- فضای نیمه‌باز	کیفیت مصالح- عناصر هندسی	فضای مکث- فضای نیمه‌باز	کالبد	مؤلفه کالبدی
ضریب همبستگی ۰/۵۷۱	ضریب همبستگی ۰/۴۹۳	ضریب همبستگی ۰/۵۱۵	ضریب همبستگی ۰/۴۸۰		
فضای خلاق- انعطاف‌پذیری	خوانایی- فضای سبز	انعطاف‌پذیری- فضای خلاق	فضای خلاق- امنیت	عملکرد	
ضریب همبستگی ۰/۵۴۰	ضریب همبستگی ۰/۴۰۱	ضریب همبستگی ۰/۴۵۰	ضریب همبستگی ۰/۵۶۷		
فضای خدماتی رفاهی- تکنولوژی	فضای خدماتی رفاهی- تکنولوژی	فضای خدماتی رفاهی- تکنولوژی	ارتباطی وجود ندارد	خدمات	
ضریب همبستگی ۰/۶۲۹	ضریب همبستگی ۰/۲۳۵	ضریب همبستگی ۰/۴۸۲			

نتیجه‌گیری

در پژوهش با بررسی و تحلیل نظرهای هنرمندان و شهروندان و استخراج وجه اشتراک آن، نتیجه اینگونه حاصل شد که بهترین روش برای طراحی یک پاتوق فرهنگی- هنری برای تأمین نیاز افراد ذی‌نفع، به ترتیب توجه به مؤلفه‌های اقلیمی، فعالیتی، فرهنگی و کالبدی است. همچنین از هر مؤلفه، اولویت اول مشترک میان نظرهای هنرمندان و شهروندان نیز استخراج شد. بدین ترتیب در نهایت این پژوهش به الگویی پیشنهادی برای طراحی یک پاتوق فرهنگی هنری بر مبنای ارتباط میان هنرمند و شهروندان رسید. هرچند این بررسی در یک مکان خاص انجام شده، با توجه به ماهیت پژوهش و استفاده از تحلیل‌های آماری می‌توان از آن به عنوان یک الگو برای طراحی پاتوق‌های

فرهنگی بهره برد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:
 - طراحی کالبد فضا به شکل یک فرم با قاعده مرکزگرا، ترکیب فضاهای باز و نیمه‌باز و استفاده حداقلی از فضاهای کاملاً بسته.
 - استفاده از المان‌های یادآور هویت و تاریخ شهر، در نمونه مورد بررسی: طراحی یادآور شوادان، استفاده از آجر.
 - ایجاد یک فضای ترکیبی از کاربری‌های متنوع برای جذب حداکثری مخاطب به مرکزیت کاربری اصلی و القای حس امنیت با توجه به حضور کلیدی بانوان در فضا.
 - در نظر گرفتن شرایط اقلیمی، در نمونه مورد بررسی: استفاده از فیلتر درختان و جوی آب برای بهبود شرایط در فصول گرم.

منابع

و توسعه روابط شهروندی در خیابان‌های شهری (نمونه مورد مطالعه: سنندج)، باغ نظر، سال دهم، شماره ۲۵، صص ۱۷-۲۸.

پورعابدینی، سعیده و عابد تقوی و حسن هاشمی زرج اباد (۱۴۰۲) «تحلیل منطق اجتماعی حاکم بر کالبد فضای محلات بافت تاریخی - فرهنگی بشرویه در عصر قاجار با رویکرد نحو فضا»، مطالعات شهر ایرانی - اسلامی، سال سیزدهم، شماره ۴۸، صص ۷۱-۸۷.

doi: 20.1001.1.2228639.1401.1.2.48.2.6.

ترکمان، احمد و مجتبی قاند و سوگل شمتوب (۱۳۹۶) «پاتوق، فضای جمعی شهری و معماری و محل تعاملات اجتماعی و فرهنگی (نمونه موردی: شهر برازجان)»، فصلنامه علمی و پژوهشی پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، سال هشتم، شماره ۳۱، صص ۲۲۵-۲۴۸.

doi: 20.1001.1.22285229.1396.8.31.12.0.

تبریزی، امید و مصطفی مختاباد امرئی و محسن فیضی (۱۳۹۳) «اثرات طراحی فضاهای شهری و معماری جمع‌گرا بر تعاملات و ارتباطات اجتماعی»، مدیریت شهری، سال سیزدهم، شماره ۳۷، صص ۲۵۷-۲۷۲.

حبیبی، مهدی (۱۳۹۷) زیبایی‌شناسی و فلسفه هنر، تهران، آوای کلار (کتاب اصلی در سال ۱۳۹۳ منتشر شده است).

حسن‌پور، آناهیتا و سمیه امیدواری و محمدحسین صدرارحامی (۱۳۹۷) «بررسی عوامل مؤثر بر ارتقای تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری (نمونه موردی: میدانچه جلفا-اصفهان)»،

آقاملایی، ریحانه (۱۳۹۶) «تجدید حیات شهری با رویکرد فرهنگی»، منظر، سال نهم، شماره ۳۹، صص ۵۰-۵۹.

اسدپور، هاجر و محمود قلعه نویی و آرمین بهرامیان و محمود محمدی (۱۴۰۳) «رتبه‌بندی چالش‌های معنایی - هویتی منظر شهری در نظام شهرسازی ایران»، نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران، سال پانزدهم، شماره ۱، صص ۴۳-۵۷.

<https://www.magiran.com/p2782608>.

برهانی‌فر، سحر و محمد ابراهیم مظهری و ویدا تقوایی و بهزاد وثیق و رضا اشرف زاده (۱۴۰۰) «بررسی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر اجتماع‌پذیری مجتمع‌های مسکونی با رویکرد حفظ خلوت (نمونه مورد مطالعه: مجتمع مسکونی ششصد دستگاه مشهد)»، نشریه علمی مطالعات شهری، سال دهم، شماره ۳۸، صص ۹۱-۱۰۶.

doi: 10.34785/J011.2021.982.

بهرامی، بختیار و علی راستکار و نینا خلیقی و نیلا قزوینه (۱۴۰۳) «مطالعه نقش کیفیت‌های فضایی - اجتماعی بر تعاملات اجتماعی سالمندان در محلات؛ ارائه یک مدل مفهومی»، نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران، سال پانزدهم، شماره ۱، صص ۲۵۹-۲۷۶.

<https://www.magiran.com/p2782621>.

بهبادفر، مصطفی و ارسلان طهماسبی (۱۳۹۲) «شناسایی و ارزیابی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر تعاملات اجتماعی؛ تحکیم

غراب، ناصرالدین (۱۳۸۰) «تأثیرات محیط شهری در از خود بیگانگی انسان»، فصلنامه مدیریت شهری، سال دوم، شماره ۸، صص ۸۴-۹۳.

کربلایی حسینی غیثاوند، ابوالفضل و جمال‌الدین سهیلی (۱۳۹۷) «بررسی نقش مؤلفه‌های کالبدی محیط در اجتماع‌پذیری فضاهای فرهنگی با استفاده از تکنیک چیدمان فضا (مورد مطالعاتی: مجتمع‌های فرهنگی دزفول و نیاوران)»، معماری و شهرسازی آرمان‌شهر، سال یازدهم، شماره ۲۵، صص ۳۶۱-۳۷۳.

نخعی شریف، امیرمسعود و هیروفرکیش (۱۴۰۱) «روش‌های نقد در معماری مطالعات تطبیقی نقد فلسفه هنر در معماری»، هنر مدیریت سبز، سال یکم، شماره ۲، صص ۵۹-۷۳.

doi: 10.30480/agm.2021.3598.1014.

وزیری، وحید و نادر حاجلو و علی رضایی شریف و صدف کرامتی (۱۳۹۴) «بررسی شاخص‌های تعیین‌کننده مفهوم شادی در طراحی پاتوق‌های شهری (محدوده مورد مطالعه: منطقه یک شهر اردبیل)»، نشریه علمی- پژوهشی انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران، سال ششم، شماره ۲، صص ۱۹-۲۸.

همافر، زهرا و علی سیفی ساسان‌سرا (۱۴۰۲) «شناسایی فضاهای همگانی ناامن در محله‌های شهری و بازطراحی آنها با رویکرد ارتقای امنیت محیطی (مورد مطالعه: محله‌های نارمک، سنگلج، کارگر شمالی و باغ شاطر تهران)»، اقتصاد و برنامه‌ریزی شهری، سال چهارم، شماره ۳، صص ۷۲-۸۷.

معماری‌شناسی، سال یکم، شماره ۵، صص ۱۰-۱۸.

دانشپور، سید عبدالهادی و مریم چرخچیان (۱۳۸۶) «فضای عمومی و عوامل مؤثر بر حیات جمعی»، باغ نظر، سال چهارم، شماره ۷، صص ۱۹-۲۸.

ربیعی، کامران و طاهره شریعت‌منش (۱۳۹۹) «پاتوق و تولید اجتماعی فضا: مطالعه پدیدارشناسانه زندگی روزمره در پاتوق‌های زنانه اصفهان»، زن در توسعه و سیاست، سال هجدهم، شماره ۲، صص ۲۶۳-۲۹۲.

doi: 10.22059/jwdp.2020.294167.1007758.

رمضانی، حمید و علی حاتمی و نادر مطیع حق‌شناس و میلاد تنگچی مهبیاری (۱۴۰۳) «زمینه‌ها و عوامل مرتبط با کیفیت زندگی شهری محلات منطقه یک شهر تهران: کاربرد مدل چندسطحی»، مطالعات شهر ایرانی- اسلامی، سال چهاردهم، شماره ۵۳، صص ۳۹-۵۸.

https://iic.ihss.ac.ir/Article/42146.

شجاعی، دلارام و پروین پرتوی (۱۳۹۴) «عوامل مؤثر بر ایجاد و ارتقای اجتماع‌پذیری در فضاهای عمومی با مقیاس‌های مختلف شهر تهران (نمونه موردی: فضاهای عمومی دو محله و یک ناحیه در منطقه ۷ تهران)»، باغ نظر، سال دوازدهم، شماره ۳۴، صص ۹۳-۱۰۸.

شجاعی، سادات و پویا دولابی (۱۳۹۴) «آسیب‌شناسی کیفیت طراحی فضاهای عمومی در معماری فرهنگسرا»، دومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش در مهندسی، علوم و تکنولوژی، صص ۲-۳.

- Kroeber, A. L. & Kluckhohn, C. (1952) *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions*. Cambridge, Massachusetts: Peabody Museum Press.
- Kwon, S. & Sailer, K. (2015). Seeing & being seen inside a museum & a department store, A Comparison study in Visibility & Copresence Patterns. In Proceedings of the 10th International Space Syntax Symposium, London.
- Narvaez, L. & Griffiths, S. (2012) *Configurational Economics, the Value of Accessibility in Urban Development*, International Transaction Journal of Engineering, Management, & Applied Sciences & Technologies, 3(3), 293-309.
- Wesz, J.G.B. Miron, L.I.G. Delsante, I. & Tzortzopoulos, P. (2023) *Urban Quality of Life: A Systematic Literature Review*. Urban Sci, 7(2). doi: 10.22034/uep.2023.389188.1360.
- Canter, D. (1977) *The psychology of place*. London: Architectural press LTD. 1-9.
- Carr, S. mark, F. leanne, R. & Stone, A. (1992) *Public space, messachusetts*: Cambridge university press. 1-15.
- Couch, Ch. Sykes, O. & Brostringhaus, W. (2011) *Thirty years of urban regeneration in britain. Germany & Farance: The importance of context and path dependency*. Progress in planning. 75(1) ,1-52. DOI: 10.1016/j.progress.2010.12.001
- Jennings, V. & Bamkole, O. (2019) *The Relationship between Social Cohesion and Urban Green Space: An Avenue for Health Promotion*, Int. J. Environ. Res. Public Health, 16(3): 452. doi: 10.3390/ijerph16030452.